

Daňový pohľad na zdanenie príjmov súvisiacich s cennými papiermi plynúcich fyzickým osobám.

V súvislosti so zdanením príjmov súvisiacich s cennými papiermi, ktoré plynú fyzickým osobám, ide predovšetkým o príjmy plynúce z ich predaja a z ich držby, pričom je zásadné aj posúdenie, či plynú tejto osobe v súvislosti s príjmami z podnikania alebo nie.

V nadväznosti na uvedené, je potom potrebné pre správne zdanenie daňou z príjmu zatriediť daný druh príjmu, podľa zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“) a to ako

- príjem z predaja cenných papierov
 - v rámci príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ako príjem podľa § 6 ods. 1 a 2 ZDP, ak sa o investícii do cenných papierov účtuje v rámci obchodného majetku fyzickej osoby definovaného v § 2 písm. m) ZDP,
 - ostatný príjem podľa § 8 ZDP ak nie je od dane oslobodený podľa § 9 ZDP
- príjem z držby cenných papierov
 - v rámci príjmov z podnikania ako príjem podľa § 6 ods. 1 a 2 ZDP, ak sa o investícii do cenných papierov účtuje v rámci obchodného majetku fyzickej osoby definovaného v § 2 písm. m) ZDP
 - kapitálový majetok podľa § 7 ZDP.

1. Zdanenie príjmov z predaja cenných papierov u fyzických osôb

Príjmy z predaja cenných papierov nadobudnutých fyzickými osobami je možné rozdeliť na

- príjmy z predaja cenných papierov, o ktorých fyzická osoba účtuje ako o svojom obchodnom majetku, ktoré sú potom súčasťou príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2 ZDP, t.j. príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti a
- príjmy z predaja cenných papierov zaraďovaných medzi ostatné príjmy fyzickej osoby podľa § 8 ZDP.

1.1. príjmy z predaja cenných papieroch, o ktorých je účtované v obchodnom majetku

V prípade, ak daňovník účtuje alebo vedie evidenciu podľa § 6 ods. 11 ZDP o nákupe cenných papierov a ich následnom predaji, je takýto príjem vždy zdaniteľným príjmom, pričom výdavky si uplatňuje v súlade s § 19 ZDP. Vstupná cena finančného majetku je určená v § 25a ZDP. Ak by takýto daňovník predával cenné papiere, potom by si v zdaňovacom období, kedy dochádza k ich predaju mohol uplatniť ako výdavok obstarávaciu cenu predávaných cenných papierov, ale len do výšky príjmu z ich predaja.

Poznámka!!

V praxi je však známe minimum prípadov, kedy by fyzické osoby dosahujúce príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2 účtovali o cenných papieroch ako o svojom obchodnom majetku.

Skôr je možné sa stretnúť so situáciou, že cenné papiere nakupujú ako fyzické osoby – občania bez toho, že by ich zaraďovali do obchodného majetku, aj v prípade, ak dosahujú príjmy z podnikania.

1.2. príjmy z predaja cenných papieroch, o ktorých nie je účtované v obchodnom majetku

Príjmy z predaja cenných papierov fyzických osôb, ktoré neboli zaradené do obchodného majetku, sa posudzujú v kontexte ustanovenia § 8 ZDP.

V prípade takýchto príjmov je nastavená aj možnosť oslobodenia príjmov z predaja cenných papierov, pričom z pohľadu oslobodenia od dane z príjmov, je možné rozlišovať tri skupiny situácií, kedy je príjem z predaja cenných papierov oslobodený od dane.

Ide o posudzovanie príjmov z predaja cenných papierov

- **prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu alebo na obdobnom zahraničnom regulovanom trhu, kde je oslobodenie od dane z príjmov z predaja cenných papierov nastavené v § 9 ods. 1 písm. k) ZDP,**
- **ktoré neboli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu alebo na obdobnom zahraničnom regulovanom trhu, kde je možnosť oslobodenia od dane z príjmov nastavené v § 9 ods. 1 písm. i) ZDP,**
- **obchodovaných v rámci zriadených účtov pre dlhodobé investičné sporenie, kde je oslobodenie od dane z príjmov určené v § 9 ods. 1 písm. l) ZDP.**

Príjem z predaja cenných papierov, ktorý nie je od dane oslobodený, sa vysporiada prostredníctvom daňového priznania po skončení zdaňovacieho obdobia (kalendárneho roka u fyzickej osoby). V prípade, ak by takýto príjem plynul daňovníkovi zo zdrojov v zahraničí, kde bol zdanený a tento štát, je štátom, s ktorým má SR uzavretú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia, môže si daňovník uplatniť metódy na zamedzenie dvojitého zdanenia tohto príjmu na území SR v podávanom daňovom priznaní.

Ak by príjmy z predaja cenných papierov plynuli daňovníkovi s obmedzenou daňovou povinnosťou (ďalej len „daňovník s ODP“), t.j. daňovníkovi uvedenom v § 2 písm. e) ZDP a tieto by nespĺňali podmienku oslobodenia od dane v súlade s § 9 ZDP, ide u neho o zdaniteľný príjem, ktorý je ako zdroj na území SR (predmet dane) vymedzený v § 16 ZDP.

Podľa tohto ustanovenia je príjmom zo zdroja na území SR daňovníka s ODP príjem

- z úhrad od daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou (ďalej len „daňovník s NDP“) a od stálych prevádzkarní daňovníkov s ODP, ktorými sú aj príjmy z prevodu cenných papierov emitovaných daňovníkmi so sídlom na území SR okrem príjmov z prevodu štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok [§ 16 ods. 1 písm. e) bod 5 ZDP],
- z prevodu akcií, účastí alebo podielov na spoločnosti, ak táto spoločnosť vlastní nehnuteľný majetok nachádzajúci sa na území SR, ktorého účtovná hodnota vyplývajúca z účtovnej závierky zostavenej za účtovné obdobie predchádzajúce prevodu je viac ako 50 % hodnoty vlastného imania tejto spoločnosti alebo tohto družstva [§ 16 ods. 1 písm. h) ZDP].

Tieto príjmy sú zdaniteľnými príjmami, z ktorých platiteľ príjmu zabezpečuje daň podľa § 44 ZDP vo výške 19% z príjmu, s výnimkou vykonávania úhrad vyplácaných, pripisovaných alebo poukazovaných v prospech daňovníka s ODP, ktorý je daňovníkom podľa § 2 písm. t), t.j. daňovníkom členského štátu Európskej únie.

Ak by takéto príjmy plynuli daňovníkovi nespoločného štátu podľa § 2 písm. x) ZDP, daň sa zabezpečuje vo výške 35%.

Daňovník si ale musí vysporiadať daňovú povinnosť z tohto príjmu v súlade s ustanoveniami ZDP v podanom daňovom priznaní, ak pôjde o zdaniteľný príjem, ktorý nie je oslobodený od dane tak podľa medzinárodnej zmluvy ako aj ZDP.

Tieto príjmy sú však zdaniteľné len v prípade, ak nie sú od dane oslobodené podľa ustanovení ZDP resp. v prípade, ak plynú zo štátu, s ktorým má SR uzavretú zmluvu o ZDZ, ak táto zmluva umožňuje zdaňovať predmetný príjem v štáte zdroja.

Možné situácie oslobodenia pri príjme z predaja cenných papierov v roku 2022

Rok nadobudnutia	Rok predaja – 2022	
	CP na regulovanom trhu (RT)	CP mimo RT
do 31.12.2003 – § 52/20 ZDP	oslobodené všetky nie je podstatné, či bol prijatý na obchodovanie na RT alebo mimo RT	
od 1.1.2004 – 31.12.2010 § 52j/2 ZDP § 9/1/k	áno (za podmienky, že okrem 1 roka od nadobudnutia uplynul súčasne aj 1 rok od prijatia na RT/v opačnom prípade len do výšky 925,95 €)	do výšky 925,95
po 31.12.2010 § 9/1/i § 9/1/k	áno (za podmienky, že okrem 1 roka od nadobudnutia uplynul súčasne aj 1 rok od prijatia na RT/v opačnom prípade len do výšky 500 €)	do výšky 500

1.2.1. Príjmy z predaja cenných papierov obchodovateľných na účtoch dlhodobého investičného sporenia

Špeciálne oslobodenie príjmov z predaja cenných papierov, opcií a derivátových operácií je nastavené aj v § 9 ods. 1 písm. l) ZDP. Ide o oslobodenie uvedených príjmov v prípadoch, ak sa s nimi obchoduje na účtoch dlhodobého investičného sporenia (ďalej len „DIS“) **avšak až po splnení presných podmienok určených v § 7 ods. 11 zákona o cenných papieroch a v § 9 ods. 1 písm. l) ZDP.**

Od dane nie je oslobodený príjem

- z predaja cenných papierov, opcií a príjem z derivátových operácií, ktoré boli obchodným majetkom daňovníka,
- z výnosov vznikajúcich z investovania kapitálu (z držby cenných papierov), ktoré sa zaraďujú medzi príjmy z kapitálového majetku, z ktorých sa daň vyberá zrážkou, ak sú vyplácané zo zdrojov na území SR alebo sa zahrňujú do daňového priznania ako príjem z kapitálového majetku podľa § 7 ZDP, ak plynú zo zdrojov v zahraničí.

Ak dôjde k porušeniu podmienok musí daňovník vyčísliť základ dane v súlade s § 8 ZDP a to konkrétne pre každý druh príjmu samostatne a aj pre každé zdaňovacie obdobie samostatne. V prípade príjmov z predaja cenných papierov pôjde o zdaniteľný príjem podľa § 8 ods. 1 písm. e) ZDP.

Takýto príjem sa môže znížiť o výdavky podľa

- § 8 ods. 2 ZDP a to o výdavky preukázateľne vynaložené na dosiahnutie príjmov z predaja cenných papierov,
- § 8 ods. 5 ZDP, ktorými sú napr. kúpna cena cenného papieru, cena cenného papiera zistená v čase nadobudnutia, ak ide o cenný papier nadobudnutý bezodplatne (dedením, darovaním), výdavky súvisiace s nadobudnutím a predajom cenných papierov.

Samostatným druhom príjmov z predaja zahrňaným medzi ostatné príjmy oddeleným pre daňové účely od sústavy cenných papierov, aj keď nimi sú, je príjem z predaja opcie uvádzaný v § 8 ods. 1 písm. d) a príjem z derivátových operácií uvádzaný v § 8 ods. 1 písm. k) ZDP.

Na uplatnenie výdavkov k príjmom z predaja opcií sa vzťahuje ustanovenie § 8 ods. 2 a ods. 5 ZDP, tak ako pri príjmoch z predaja cenných papierov.

Na uplatnenie výdavkov k príjmom z derivátových operácií sa vzťahuje § 8 ods. 11 ZDP, podľa ktorého sa za výdavky považujú poplatky a iné podobné platby súvisiace s realizáciou derivátových operácií a výdavky súvisiace s vysporiadaním týchto derivátových operácií.

1.3. Medzinárodné zdanenie príjmov z predaja cenných papierov podľa Modelovej zmluvy (MZ) – zdaňovanie kapitálových ziskov (zväčša článok 13 MZ)

Príjmom z predaja majetku ako takého sa v oblasti medzinárodného daňového práva v rámci členských štátov OECD zaoberá zväčša článok 13 modelovej zmluvy, podľa ktorého sa udeľuje zmluvnému štátu (štátu zdroja, t.j. tam kde je majetok umiestnený) neobmedzené právo na zdaňovanie **ziskov plynúcich z predaja majetku** daňovníkovi s ODP výlučne v dvoch prípadoch a to pre príjmy z predaja:

1. nehnuteľného majetku môžu byť plne zdanené v štáte, kde sa tento majetok nachádza (kde je nehnuteľnosť umiestnená)
2. hnutel'ného a nehnuteľného majetku, ktorý je využívaný v stálej prevádzkarni, prostredníctvom ktorej daňovník s ODP vykonáva činnosť v štáte zdroja.

Upozornenie!!!

Ak by sa predávali cenné papiere, o ktorých daňovník účtoval ako o svojom obchodnom majetku, potom by takýto príjem bol súčasťou jeho podnikateľskej činnosti. Takéto príjmy sa na území druhého štátu môže zdaňovať len v prípade, ak tam vykonáva svoju činnosť prostredníctvom stálej prevádzkarne.

Štát rezidencie následne poskytne v súlade s článkom 23 modelovej zmluvy úľavu proti dvojitému zdaneniu a to formou metódy na zamedzenie dvojitého zdanenia, t.j. zadením použitia metódy vyňatia zahraničných príjmov zo zdanenia na území SR alebo zápočtu dane zaplatenej v zahraničí na úhradu daňovej povinnosti v SR.

Modelová zmluva zabezpečuje, že okrem dvoch vyššie popísaných prípadov a zdanenia ziskov z predaja lodí, člnov a lietadiel používaných v medzinárodnej doprave, budú ostatné zisky z predaja majetku zdanené v štáte, v ktorom je predávajúci daňovníkom s NDP, t.j. rezidentom (štát rezidencie).

Zmluva nedefinuje pojem „zisk z predaja majetku“, ani spôsob akým by mal byť zdanený. Toto je úplne ponechané na domáci daňový systém zmluvných štátov.

Uvedené sa vzťahuje aj na **príjem z predaja cenných papierov**, t.j. podľa modelovej zmluvy bude príjem z predaja cenných papierov dosahovaný na území iného štátu, s ktorým má SR uzavretú zmluvu o ZDZ, **zdaňovaný len v štáte rezidencie, s výnimkou prípadov, ak ide**

o predaj cenných papierov, o ktorých sa účtuje v stálej prevádzkarni zriadenej daňovníkom na území druhého štátu.

Uvedené však záleží na konkrétnej zmluve, ktorú má SR uzavretú s iným štátom. Aj v prípade, ak by nebol zdanený príjem z predaja cenných papierov na území druhého štátu, ale zdanenie sa bude posudzovať výlučne podľa ZDP platného v SR, posúdi sa tento príjem u fyzickej osoby v súlade s § 9 ZDP, t.j. ak splní zákonom stanovené podmienky bude od dane oslobodený.

Rovnako ak by zmluva umožnila zdaňovať takýto príjem v štáte zdroja, t.j. v inom štáte, pri priznávaní celosvetovo dosiahnutých príjmov daňovníkom na území SR, ak budú splnené podmienky pre oslobodenie, bude príjem z ich predaja oslobodený od dane. V prípade, ak by podmienky splnené neboli, môže na zamedzenie dvojitého zdanenia využiť metódy, ktoré upravuje príslušná zmluva uzavretá medzi SR a dotknutým štátom.

Výnimkou zo zdanenia cenných papierov výlučne v štáte rezidencie daňovníka sú prípady, ak ide o príjmy zo scudzenia určitého druhu akcií, kde modelová zmluva upravuje situáciu ziskov, ktoré poberá rezident jedného zmluvného štátu zo scudzenia akcií, ktorých hodnota sa odvodzuje z viac ako 50%, priamo alebo nepriamo, z nehnuteľného majetku umiestneného v druhom zmluvnom štáte, ktoré môžu byť zdanené v tomto druhom štáte.

Táto úprava zabezpečuje, že zisky zo scudzenia (predaja) takýchto akcií nehnuteľného majetku, ktorý v skutočnosti predstavuje základ hodnoty daných akcií podliehajú zdaneniu v tomto štáte. Na základe tohto ustanovenia je povolené zdaňovať celkový zisk zo scudzenia akcií, aj keď sa časť hodnoty predmetných akcií odvodzuje z iného majetku, než je nehnuteľný majetok umiestnený v danom štáte.

Určenie toho, či akcie spoločnosti poberajú viac ako 50% svojej hodnoty, priamo alebo nepriamo, z nehnuteľného majetku umiestneného v zmluvnom štáte, sa uskutočňuje porovnaním hodnoty takéhoto nehnuteľného majetku vo vzťahu k hodnote všetkého majetku vlastneného spoločnosťou, pričom sa do úvahy neberú dlhy alebo iné finančné záväzky spoločnosti, či už zabezpečené, alebo nezabezpečené záložným právom na príslušný nehnuteľný majetok.

Poznámka:

Takáto úprava je obsiahnutá aj v § 16 ZDP pre daňovníkov s ODP.

Je zrejmé, že toto ustanovenie môže byť pri dvojstranných jednaniach prípadne rozšírené napr. aj na scudzenie podielov na spoločnostiach, ktoré nevydávajú akcie, môže sa dohodnúť zníženie, alebo naopak navýšenie uvedenej percentuálnej hodnoty a pod.

Túto úpravu obsahujú zmluvy uzavreté medzi SR a Austráliou, Fínskom a Nemeckom.

2. Zdaňovanie príjmov z držby cenných papierov

Za príjmy z držby cenných papierov sa považujú ich výnosy, ktoré sú zvyčajne výsledkom investovania peňažných prostriedkov do produktov finančného trhu.

Ide napr. o výnosy z dlhopisov, výnosy z vkladov na vkladových účtoch, alebo bežných účtoch, ale aj výnosy zo životných poistení alebo doplnkového dôchodkového sporenia.

Z pohľadu zdanenia daňou z príjmov sú akékoľvek úroky plynúce fyzickým osobám, ak neplynú v súvislosti s príjmami podľa § 6 ZDP, príjmami z kapitálového majetku podľa § 7 ZDP.

Medzi príjmy z držby cenných papierov patria aj podiely na zisku plynúce z akcií daňovníka na spoločnosti, ktoré sú však daňovo riešené samostatne a to tak z pozície ustanovení ZDP ako aj z pozície zmlúv o ZDZ.

2.1. Zdanenie príjmov z držby cenných papierov okrem podielov na zisku

2.1.1. Zdanenie príjmov z držby cenných papierov okrem podielov na zisku na území Slovenskej republiky

V prípade fyzických osôb, ktoré o investíciách na kapitálový trh neúčtujú v obchodnom majetku v rámci ich podnikateľskej činnosti, z ktorej dosahujú príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, zaraďujú medzi príjmy z kapitálového majetku, z ktorých sa následne vyčíslí osobitný základ dane podľa § 7 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“) zdaňovaný sadzbou dane vo výške 19%.

Vo väčšine prípadov, sa pri príjmoch z kapitálového majetku uplatňuje vybratie dane zrážkou podľa § 43 ZDP, ak tieto plynú zo zdrojov na území SR.

Za vyberanie a platenie dane z týchto príjmov správcovi dane je zodpovedný ich platiteľ, čiže ten daňovník (inštitúcia) ktorý tieto príjmy vypláca alebo pripisuje daňovníkovi k dobru.

Daň zrážkou sa vyberá len pri príjmoch plynúcich zo zdrojov na území SR a ak takéto príjmy plynú daňovníkovi zo zdrojov v zahraničí, tento ich zahrňa do osobitného základu dane z príjmov podľa § 7 ZDP.

V prípade príjmov z kapitálového majetku, ustanovenie § 7 ZDP nepripúšťa akékoľvek uplatňovanie výdavkov napr. poplatky súvisiace s vedením účtu, poplatky súvisiace so zriadením účtu a pod.

Výnimkou sú

- poplatky, ktoré sú súčasťou vkladov podielníka, t.j. predajná cena vyplateného (vráteného) podielového listu pri jeho vydaní a poplatky, ktoré sú súčasťou ceny, ktorá ako príjem z vrátenia podielového listu plyní daňovníkovi/podielníkovi a to vzhľadom na znenie zákona č. 594/2003 Z.z. o kolektívnom investovaní,
- vklady alebo poistné rozdelené na obdobie dôchodku, ktoré sa odpočítavajú od dôchodku vyplácaných z doplnkového dôchodkového sporenia a plnenia z poistenia pre prípad dožitia určitého veku,
- zaplatené poistné na verejné zdravotné poistenie, ktoré je daňovník povinný platiť, ak súčasťou osobitného základu dane uvádzanom v daňovom priznaní sú príjmy z kapitálového majetku.

Poznámka

Zdravotné odvody sa vyberajú len z príjmov, ktoré sú súčasťou osobitného základu dane z príjmov z kapitálového majetku, a to bez ohľadu na skutočnosť, či plynú zo zdrojov v zahraničí alebo zo zdrojov na území SR. Ide výlučne o príjmy uvádzané v § 7 ods. 1 písm. c), f) a h) a ods. 2 a 3 ZDP.

Príjmami z kapitálového majetku, z ktorých je vyberaná daň zrážkou, ak plynú zo zdrojov na území SR, sú napr.

*** úroky a ostatné výnosy z CP [§ 7 ods. 1 písm. a) ZDP],**

Ide o úroky a ostatné výnosy z CP a to napr. vkladových certifikátov, depozitných certifikátov a vkladových listov, z dlhopisov, pokladničných poukázok a investičných certifikátov.

S účinnosťou od 1.1.2004 sem nepatria výnosy z akcií, pretože ide o formu podielu na zisku v akciovej spoločnosti.

Nepatria sem ani výnosy zo štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok, ktoré sú samostatne uvedené v § 7 ods. 1 písm. h) ZDP, ako príjmy zdaňované prostredníctvom daňového priznania.

× úroky, výhry a iné výnosy z vkladov na vkladných knižkách, z peňažných prostriedkov na vkladovom účte, na účte stavebného sporiteľ'a a z bežného účtu okrem úrokov uvedených v § 6 ods. 5 písm. b) [§ 7 ods. 1 písm. b) ZDP],

× dávky z doplnkového dôchodkového sporenia podľa osobitného predpisu, rovnako sa posudzuje aj odstupné vyplácané podľa osobitného predpisu [§ 7 ods. 1 písm. d) ZDP],

Ide o dávky z doplnkového dôchodkového sporenia podľa zákona č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o DDS“). Rovnakým spôsobom sa posudzuje aj odstupné vyplácané podľa zákona o DDS.

× plnenia z poistenia pre prípad dožitia určitého veku; rovnako sa posudzuje aj jednorazové vyrovnanie alebo odbytné, vyplácané v prípade poistenia osôb pri predčasnom ukončení poistenia [§ 7 ods. písm. e) ZDP],

Základom dane pre daň vyberanú zrážkou z týchto príjmov je podľa § 43 ods. 5 ZDP príjem znížený o zaplatené vklady alebo poistné, t.j. zdaní sa len výnos plynúci z týchto plnení. Ak napr. daňovník na poistnom zaplatí 10 000,-eur a po skončení poistného vzťahu mu bude vyplatené 10 500,-eur, predmetom dane bude len rozdiel vo výške 500,- eur.

× príjmy z podielových listov dosiahnuté z ich vyplatenia (vrátenia) [§ 7 ods. 1 písm. g) ZDP], ak neuplatnia postup podľa § 43 ods. 7 ZDP

V nadväznosti na § 43 ods. 6 písm. c) ZDP, tieto sa zdaňujú zrážkovou daňou, pričom však daňovník sa môže rozhodnúť, či ich zahrnie do daňového priznania alebo nie, t.j. nie sú zrazením dane automaticky považované za vysporiadané. Ponechanie príjmov z vrátených podielových listov medzi príjmami, z ktorých sa zrazením dane nepovažuje daňová povinnosť z tohto príjmu za vysporiadanú je z dôvodu, že podielové listy, ktoré boli nadobudnuté do 31.12.2003 sú ako príjmy z predaja CP v súlade s § 52 ods. 20 ZDP pri ich vrátení, oslobodené od dane. Toto oslobodenie sa dá uplatniť len cez podané daňové priznanie, v ktorom si požiada daňovník o vrátenie zrazenej dane platiteľom dane.

V prípade, ak tieto príjmy plynú zo zdrojov v zahraničí sú súčasťou základu dane daňovníka z príjmov podľa § 7 ZDP a daňovník si ich vysporiada prostredníctvom daňového priznania.

Príjmy z kapitálového majetku, ktoré sa zahrnú do osobitného základu dane z príjmov podľa § 7 ZDP do daňového priznania bez uplatnenia výdavkov sú

× úroky a iné výnosy z poskytnutých úverov a pôžičiek a úroky z hodnoty splateného vkladu v dohodnutej výške spoločníkov verejných obchodných spoločností [§ 7 ods. 1 písm. c) ZDP],

× výnosy zo zmeniek [§ 7 ods. 1 písm. f) ZDP],

× výnosy zo štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok [§ 7 ods. 1 písm. h) ZDP],

× výnos, ktorý vzniká pri splatnosti cenného papiera z rozdielu medzi menovitou hodnotou cenného papiera a emisným kurzom pri jeho vydaní, pričom v prípade predčasného splatenia cenného papiera sa namiesto menovitej hodnoty použije cena, za ktorú sa CP kúpi späť (§ 7 ods. 2 ZDP),

× príjem vo výške rozdielu medzi menovitou hodnotou dlhopisov alebo pokladničných poukážok a ich nižšou obstarávacou cenou u majiteľ'a pri ich splatnosti (§ 7 ods. 3 ZDP).

2.1.2. Príjmy z držby cenných papierov u daňovníkov s ODP

V prípade daňovníkov s ODP sú príjmy z kapitálového majetku uvedené v § 16 ods. 1 písm. e) tretí bod ZDP ako úroky a iné výnosy

- z poskytnutých úverov a pôžičiek,

- z vkladov na vkladných knižkách,
- z vkladov peňažných prostriedkov na bežných účtoch a vkladových účtoch, z výnosov z majetku v podielovom fonde, z príjmov z podielových listov dosiahnutých z ich vyplatenia (vrátenia),
- z výnosov z vkladových certifikátov, depozitných certifikátov, pokladničných poukážok, vkladových listov a z iných cenných papierov im na roveň postavených a z derivátov podľa zákona č. 566/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Zo všetkých týchto príjmov uvedených v § 16 ods. 1 písm. e) tretí bod sa daň vyberá zrážkou v súlade s § 43 ZDP, pričom zrazením dane sa považuje daňová povinnosť za vysporiadanú. To neplatí, ak ide o príjmy uvedené v § 43 ods. 6 ZDP, kde sa daňovník môže rozhodnúť, že zrazenú daň bude považovať za preddavok a príjmy si zahrnie do osobitného základu dane, pričom však zdaní tieto príjmy už sadzbou dane stanovenou v § 15 ZDP.

Podľa § 43 ods. 6 ZDP ide o

- úroky a iné výnosy
 - z poskytnutých úverov a pôžičiek,
 - derivátov
- príjmy z podielových listov dosiahnutých z ich vyplatenia (vrátenia) u daňovníka z členského štátu EÚ a daňovníka s ODP v ďalších štátoch, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o EHP.

Ak pôjde o vyššie uvedené príjmy, ktoré plynú rezidentovi štátu, s ktorým SR má uzavretú zmluvu o ZDZ, vyberie sa daň zrážkou vo výške sadzby dane dohodnutej v príslušnej zmluve o ZDZ, t.j. výška sadzby dane upravená v § 43 ZDP bude zmluvou modifikovaná. Uvedené však platí za predpokladu, že daňovník ponechá zrazenú daň ako vysporiadanú a neuvedie ju do daňového priznania.

Z platieb tohto charakteru sa daň vyberá zrážkou vo výške sadzby 19 % a v prípade, že sa takýto príjem vypláca daňovníkovi nespolupracujúceho štátu podľa § 2 písm. x) ZDP, sadzba dane je 35 %. Sadzbu dane resp. možnosť zdanenia tohto príjmu však môže v prípade daňovníkov zmluvných štátov modifikovať príslušná zmluva o ZDZ. Úroky v zmluvách o ZDZ spadajú do rámca článku „Úroky“ (zvyčajne článok 11).

Daňová povinnosť nerezidenta SR sa u týchto príjmov, kde sa daň vyberá zrážkou, považuje za splnenú riadnym vykonaním zrážky. Daň vyberanú zrážkou je možné v tomto prípade považovať za preddavok na daň u rezidentov členských štátov Európskej únie a EHP. Všetky výnosy z dlhopisov a pokladničných poukážok nie sú uvedené medzi príjmami dosahovaným zo zdrojov na území SR, t.z., že takéto príjmy plynúce nerezidentovi SR od rezidenta SR nie sú predmetom dane (t.z. nie sú na tomto území zdaniteľné).

2.1.3. Medzinárodné zdanenie príjmov z úrokov podľa Modelovej zmluvy (MZ) – zdaňovanie úrokov (zväčša článok 11 MZ)

„Úrokom“ sa spravidla rozumie, odmena za požičané peniaze. Na rozdiel od dividend, úrok netrpí ekonomickým dvojitým zdanením, to znamená, že nie je zdaňovaný ako v rukách dlžníka, tak aj v rukách veriteľa. Pokiaľ nie je ustanovené inak, platba dane účtovanej na úrok spadá na príjemcu. Ak sa stane, že dlžník sa zaručí niest' akúkoľvek daň splatnú v mieste zdroja, je to ako keby súhlasil s platením svojmu veriteľovi dodatočného úroku zodpovedajúceho takejto dani.

Článok ustanovuje princíp prisúdenia zdanenia úroku a to, že úrok vznikajúci v zmluvnom štáte a platený občanovi druhého zmluvného štátu, môže byť zdanený v tomto druhom štáte. Tento princíp neustanovuje výlučné právo zdaňovať v prospech štátu trvalého sídla. Termín „platený“ má veľmi široký význam, pretože pojem platby znamená splnenie záväzku dať finančné prostriedky k dispozícii veriteľovi spôsobom, ktorý je požadovaný zmluvou alebo zvykom.

Článok sa zaoberá iba úrokom vznikajúcim v jednom zmluvnom štáte plateným občanovi druhého zmluvného štátu. Preto sa neaplikuje na úrok vznikajúci v treťom štáte alebo na úrok vznikajúci v zmluvnom štáte, ktorý je prisúditelný stálej prevádzkarni, ktorú podnik tohto štátu má v inom zmluvnom štáte.

Článok tiež vyhradzuje právo zdaňovať úrok štátu, v ktorom úrok vzniká, ale limituje uplatňovanie tohto práva stanovením maximálnej hodnoty pre daň, ktorá nesmie presiahnuť 10%. Táto sadzba môže byť považovaná za primerané maximum vzhľadom na to, že štát zdroja je už oprávnený zdaňovať zisky alebo príjem vytvorený na jeho území investíciami financovanými z požičaného kapitálu. Zmluvné štáty sa môžu dohodnúť bilaterálnymi rokovaniami na nižšej sadzbe alebo dokonca odsúhlasiť výlučné zdaňovanie v štáte trvalého sídla príjemcu.

Štát rezidencie následne poskytne v súlade s článkom 23 modelovej zmluvy úľavu proti dvojitému zdaneniu a to formou metódy na zamedzenie dvojitého zdanenia, t.j. zadefinovaním použitia metódy vyňatia zahraničných príjmov zo zdanenia na území SR alebo zápočtu dane zaplatenej v zahraničí na úhradu daňovej povinnosti v SR.

2.2. Podiely na zisku

Zákonom č. 341/2016 Z.z., ktorý novelizoval zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“) sa s účinnosťou od 1.1.2017 opätovne zavádza zdanenie dividend (boli zdaňované aj do 31.12.2003). Uvedená úprava sa obnovila predovšetkým z dôvodu, že zdanenie dividend je štandardným nástrojom zdaňovania kapitálových ziskov v najvyspelejších krajinách sveta a v krajinách EÚ. V dôsledku osobitnej zníženej sadzby dane sa podiely na zisku z daňového hľadiska posudzujú samostatne. Od roku 2017 zdaňovanie podielov na zisku prešlo viacerými zmenami, ktoré už budú v nasledujúcom príspevku zapracované.

2.2.1. Zdanenie podielov na zisku na území SR podľa ustanovení ZDP

a) Podiely na zisku vyplácané obchodnou spoločnosťou alebo družstvom fyzickým osobám

a.1. definícia podielov na zisku podľa Obchodného zákonníka a ZDP

Podľa § 3 ods. 1 písm. e) ZDP sa pre daňové účely za dividendy považujú

- **podieľy na zisku (dividendy) priamo zadefinované v Obchodnom zákonníku („ObchZ“) ako podiel na zisku spoločnosti, ktoré sa vyplatili ich spoločníkom,**

Všeobecne definíciami podielov na zisku sa zaoberajú ustanovenia ObchZ o obchodných spoločnostiach a to napr. v ustanovení § 61 ObchZ. Podľa tohto ustanovenia sú všeobecne podiely na čistom obchodnom imaní

- *podieľy na zisku, na ktorých nárok vzniká len na základe rozhodnutia valného zhromaždenia, že bude zisk rozdeľovať medzi spoločníkov,*

- vyrovnacie podiely, na ktorých nárok vzniká priamo zo zákona a viaže sa na zánik účasti spoločníka v spoločnosti,
- podiely na likvidačnom zostatku, na ktorých nárok vzniká priamo zo zákona a viaže sa na zánik účasti spoločníka v spoločnosti keď spoločnosť zaniká likvidáciou. Ide vlastne o podiel spoločníka na majetkovom zostatku spoločnosti.

V prípade akciových spoločností sa špecificky o podieloch na zisku hovorí ako o dividende a tento je základným majetkovým právom akcionára. Takisto ako v prípade iných spoločností sa tento podiel na zisku delí medzi akcionárov až na základe rozhodnutia valného zhromaždenia po schválení ročnej účtovnej závierky o rozdelení disponibilného zisku.

Okrem toho v akciovej spoločnosti môžu byť vyplatené podiely na zisku členom predstavenstva a členom dozornej rady, ktoré sú tiež nazývané tantiémy a rovnako ako v prípade dividend je tieto možné deliť až na základe rozhodnutia valného zhromaždenia po schválení ročnej účtovnej závierky o rozdelení disponibilného zisku. Od tejto tantiémy je nutné odlišiť odmenu členov predstavenstva a členov dozornej rady za výkon svojej funkcie pre spoločnosť, ktorá je príjmom zo závislej činnosti.

Akciová spoločnosť môže rozhodnúť o rozdelení podielov na zisku aj zamestnancom spoločnosti.

- **príjem plynúci zo zníženia základného imania obchodnej spoločnosti alebo družstva v časti, v akej bolo predtým zvýšené zo zisku po zdanení,**
- **výplata prostriedkov z kapitálového fondu z príspevkov, ktorý bol tvorený prerozdelením vlastných zdrojov obchodnej spoločnosti zo zisku po zdanení,**
- **použitie nerozdeleného zisku po zdanení na splatenie príspevkov do kapitálového fondu z príspevkov a**
- **príjem plynúci z rezervného fondu obchodnej spoločnosti v časti, v akej boli predtým zvýšené zo zisku po zdanení.**

Podľa § 217a ObchZ môže spoločnosť vytvoriť kapitálový fond z príspevkov akcionárov resp. spoločníkov, pričom príspevky sa za kapitálový fond považujú okamihom splatenia.

Ak sa spoločnosť rozhodne použiť nerozdelený zisk po zdanení na tvorbu kapitálového fondu z príspevkov, aby bola splnená podmienka splatenia akcionárom resp. spoločníkom, považuje sa takéto použitie nerozdeleného zisku po zdanení za vyplatený podiel na zisku (dividendu), čo znamená, že ak je vyplatený akcionárovi fyzickej osobe potom musí byť najskôr vybratá daň zrážkou podľa § 43 ZDP a až potom je možné zvyšné prostriedky vložiť do kapitálového fondu, čím sa bude považovať takýto príspevok za splatený akcionárom resp. spoločníkom podľa § 217a ObchZ.

Za obchodnú spoločnosť alebo družstvo, ktorá vypláca podiely na zisku sa považuje aj zahraničná osoba vyplácajúca obdobný príjem.

Upozornenie:

Vzhľadom na problematickú úpravu ohľadne definície „obdobnej“ obchodnej spoločnosti so sídlom v zahraničí, potrebnej pri posúdení zdanenia resp. od 1.1.2004 do 31.12.2016 aj vylúčenia z predmetu dane vyplácaných podielov na zisku, bolo už v roku 2004 vydané usmernenie MFSR číslo 2634/2004-72 k zákonu č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov a k zákonu č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov k niektorým problematickým oblastiam pri posudzovaní vyčíslenia výšky základu dane z príjmov, kde sa v 2. bode upresňuje, že ak podiely na zisku plynú daňovníkovi zo zahraničia, nie sú predmetom dane, ak sú vyplácané spoločnosťou so sídlom v zahraničí, ktorá vykazuje základ dane na podobnom

princípe ako akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným a družstvá, pri ktorých je vykázaný hospodársky výsledok podľa predpisov príslušnej krajiny zdanený.

Zdanenie podielov na zisku vyplácaných obdobnou právnickou osobou v zahraničí, ako je obchodná spoločnosť (družstvo) zriadená podľa predpisov platných v Slovenskej republike spresňuje aj Usmernenie MF SR č. MF/009465/2005-721 (FS č. 5/2005) k ZDP k niektorým problematickým oblastiam pri posudzovaní vyčíslenia výšky základu dane z príjmov. Podľa tohto usmernenia na účely uplatnenia § 3 ods. 2 písm. c) ZDP nie je rozhodujúci spôsob vyčíslenia základu dane z príjmov a následne spôsob zdanenia zisku a vyčíslenia podielu na zisku spoločníkov (členov družstva), platný v krajine sídla obchodnej spoločnosti alebo družstva. To znamená, že okrem bežného výsledku hospodárenia upraveného o príjmy a výdavky, ktoré nie sú súčasťou základu dane, môže byť právnická osoba zdanená v krajine sídla aj iným spôsobom (napríklad metódou prírastku obchodného majetku na zdaňovacie obdobie). Na prijaté podiely zo zisku sa vzťahujú ustanovenia § 3 ods. 2 písm. c) a § 52 ods. 24 ZDP aj vtedy, ak právnická osoba so sídlom v zahraničí je oslobodená od dane podľa príslušných zákonov štátu, v ktorom má sídlo.

V § 16 ods. 1 písm. e) deviaty bod ZDP, je ako zdroj príjmov na území SR, pre daňovníka s obmedzenou daňovou povinnosťou (ďalej len „daňovník s ODP“), zadaný podiel na zisku (dividenda) vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní alebo členom štatutárneho orgánu a dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, vyrovnací podiel, podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti, družstva alebo pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou, podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi a podiel člena pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou na zisku a na majetku určenom na rozdelenie členom pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou.

Za podiel na zisku (dividendu) sa považuje aj príjem plynúci zo zníženia základného imania obchodnej spoločnosti alebo družstva, alebo rezervného fondu obchodnej spoločnosti v časti, v akej boli predtým zvýšené zo zisku po zdanení, ako aj použitie nerozdeleného zisku po zdanení na splatenie príspevkov do kapitálového fondu z príspevkov.

Aj podiel na likvidačnom zostatku aj vyrovnací podiel vyplácaný daňovníkovi s ODP je zdaňovaný daňou vyberanou zrážkou, pričom ak je vyplácaný

- fyzickej osobe s bydliskom v štáte, s ktorým nemá SR uzatvorenú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia (ďalej len „zmluva o ZDZ“) a nejde o nespolupracujúci štát podľa § 2 písm. x) ZDP, vyberá sa daň zrážkou vo výške 7%,
- fyzickej osobe s bydliskom v štáte, s kt. má SR zmluvu o ZDZ vyberá sa daň zrážkou vo výške určenej zmluvou, ak je nižšia ako v ZDP,
- fyzickej osobe s bydliskom v nespolupracujúcom štáte podľa § 2 písm. x) ZDP vyberá sa daň zrážkou vo výške 35%,
- právnickej osobe so sídlom v nespolupracujúcom štáte podľa § 2 písm. x) ZDP vyberá sa daň zrážkou vo výške 35%.

Ak plynú podiely na zisku zo zdrojov

- na území SR, vyberá sa z nich daň zrážkou podľa § 43 ZDP vo výške 7% alebo 35% resp. sadzbou určenou zmluvou o ZDZ, ak je táto výhodnejšia ako sadzba určená v ZDP a ide o podiely na zisku vyplácané daňovníkovi s ODP,
- v zahraničí, zdaňujú sa prostredníctvom daňového priznania v rámci osobitného základu dane podľa § 51d ZDP vo výške 7% alebo 35%, pričom ak boli už zdanené v štáte,

s ktorým má SR uzavretú zmluvu o ZDZ, môže využiť aj metódy na zamedzenie dvojitého zdanenia.

Podľa § 52zi ods. 5 ZDP sa ustanovenia o zdanení podielov na zisku použijú na

- podiel na zisku (dividendu) vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní alebo členom štatutárneho orgánu alebo členom dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi **vykázaných za zdaňovacie obdobie začínajúce najskôr 1. januára 2017,**
- podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti alebo družstva, ak obchodná spoločnosť alebo družstvo **vstúpi do likvidácie najskôr 1. januára 2017 alebo ak súd rozhodol o zrušení spoločnosti podľa osobitného predpisu najskôr 1. januára 2017,**
- vyrovnací podiel, ktorého **výška sa určila na základe riadnej individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie začínajúce najskôr 1. januára 2017.**

Zrážkovou daňou podľa § 43 ZDP alebo ako súčasť osobitného základu dane podľa § 51e ZDP sa zdania aj podiely na zisku z vykázaného hospodárskeho výsledku do 31.12.2003, ktoré, ak boli fyzickej osobe vyplácané v období roka 2004 až 2016 sa zdaňovali ako súčasť základu dane (čiastkového základu dane) z ostatných príjmov podľa § 8 ZDP sadzbou dane vo výške 19% resp. 25% po zavedení progresívneho zdaňovania (od 1.1.2014).

Podiely na zisku vykázané z hospodárskych výsledkov rokov 2004 až 2016 sú naďalej vylúčené z predmetu dane a to aj ak k ich vyplataniu dôjde po 1.1.2017.

Rovnako sú naďalej vylúčené z predmetu dane aj vyrovnacie podiely a podiely na likvidačnom zostatku, za podmienky, že sa

- vyrovnací podiel určil na základe riadnej individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie končiace najneskôr 31.12.2016, ak ide o daňovníka – právnickú osobu, ktorá má zdaňovacie obdobie zhodné s kalendárnym rokom alebo ak má zdaňovacie obdobie určené ako hospodársky rok, muselo toto začať do 31.12.2016,
- podiel na likvidačnom zostatku vyplatil na základe likvidácie, do ktorej vstúpila obchodná spoločnosť alebo družstvo do 31.12.2016.

	Po 1.1.2017	Do 31.12.2003
Daňovník s neobmedzenou daňovou povinnosťou (daňovník s NDP)/ SR – SR		
FO	Zrážková daň – 7%	Zrážková daň – 7%
PO	-	§ 52/24* – DP – Základ dane (ZD) 21%
Daňovník s NDP/ zo zahraničia		
FO	§ 51e – DP - Osobitný ZD 7%, 35% (§ 2/x)	§ 51e – DP – Osobitný ZD 7%
PO	§ 51e – DP - Osobitný ZD 35% (§ 2/x)	§ 52/24 – DP – ZD 21%

	Po 1.1.2017	Do 31.12.2003
Daňovník s ODP/ zo SR		
FO	Zrážková daň 7%, 35% (§ 2/x), Zo ZDZ	Zrážková daň 7%, Zo ZDZ
PO	Zrážková daň 35% (§ 2/x)	§ 52/24 – Zrážková daň 19%, Zo ZDZ

a.2. Podiely na zisku podľa smernice ATAD 2 (reverzné hybridy) – účinnosť od 1.1.2022

S účinnosťou od 1.1.2022 sa za príjem, ktorý sa pre daňové účely bude považovať za podiel na zisku dopĺňa aj príjem vyplácaný nielen od obchodnej spoločnosti a družstva, ale aj od tzv. reverzného hybridného subjektu. Rovnaká úprava sa doplnila aj do § 12 ods. 7 písm. c) ZDP pre prijímateľov právnické osoby.

V súvislosti so zavedením reverzných hybridov sa upravili ustanovenia § 3 ods. 1 písm. e), § 6 ods. 1 písm. d), § 6 ods. 7 a 8, § 12 ods. 4 až 6, § 12 ods. 7 písm. c), § 14 ods. 4 a 5, § 16 ods. 1 písm. e) deviaty bod, § 17j, § 30 ods. 3 a 4, § 44 ods. 2, § 49a ods. 9 až 11 ZDP.

Uvedené úpravy boli vykonané v súvislosti s implementáciou článku 9a Smernice Rady (EÚ) 2017/952 z 29. mája 2017, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2016/1164, pokiaľ ide o hybridné nesúlady s tretími krajinami (ďalej len „ATAD 2“).

Zámerom pravidiel, ktoré sú nastavené v článku 9a smernice ATAD 2 je predchádzať vzniku hybridných nesúládov vedúcich k nezdaneniu príjmu (výnosu) pri týchto reverzných hybridných subjektoch a to tak, že štát, v ktorom je táto spoločnosť založená a považovaná za transparentnú, by ju mal považovať za samostatného daňovníka, ak takto na spoločnosť nahliada jej nerezidentný zakladateľ (zriaďovateľ – väčšinový vlastník, väčšina v hlasovacích právach), v rozsahu tých príjmov, ktoré inak nebudú zdanené, či už v štáte založenia spoločnosti alebo v štáte príjemcu (spoločníka).

b) Podiely na zisku vyplácané spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárovi komanditnej spoločnosti

S účinnosťou od 1.1.2017 sa v § 3 ods. 1 písm. f) uvádza ako predmet dane

- podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti,
- podiel na zisku spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti,
- podiel spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a
- vyrovnací podiel pri zániku účasti spoločníka vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo pri zániku účasti komplementára v komanditnej spoločnosti, pričom za verejnú obchodnú spoločnosť alebo komanditnú spoločnosť sa považuje aj zahraničná osoba vyplácajúca obdobný príjem.

Podiely na zisku spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti, podiely spoločníka v.o.s. a komplementára k.s. na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a vyrovnacie podiely pri zániku účasti spoločníka vo v.o.s. alebo pri zániku účasti komplementára k.s. sú predmetom dane a sú príjmami z podnikania podľa § 6 ods. 1 písm. d) zákona, pričom sa zdaňujú v súlade s § 6 ods. 7 a 8 ZDP.

Podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti je u tohto tichého spoločníka ostatným/iným príjmom podľa § 8 ZDP a to z dôvodu, že tichý spoločník uzatvára s podnikateľom zmluvu o tichom spoločenstve podľa § 673 ObchZ, ktorá je obchodno-zväzkovým vzťahom, a v tejto sa zaväzuje poskytnúť podnikateľovi určitý vklad, čím sa podieľa na podnikaní tohto podnikateľa. V tomto prípade nejde priamo o vykonávanie podnikateľskej činnosti tichým spoločníkom a preto nie je možné vyplácaný podiel na zisku zahrnúť medzi príjmy z podnikania tichého spoločníka podľa § 6 ZDP.

V prípade týchto podielov na zisku neprišlo k žiadnej zmene. Vždy boli predmetom dane zdaňované rovnakým spôsobom a to ako príjem podľa § 6 resp. § 8 ZDP.

V.o.s. je právnickou osobou, ktorá sa skladá zo spoločníkov, u ktorých sa uplatňuje osobné ručenie za záväzky celej spoločnosti. Základ dane v.o.s. sa rozdelí na spoločníkov podľa podielov určených spoločenskou zmluvou alebo rovným dielom. V prípade zrušenia v.o.s. likvidáciou má spoločník nárok na podiel na likvidačnom zostatku. Spoločník, ktorého účasť vo v.o.s. zanikla z iného dôvodu ako je likvidácia spoločnosti, má právo na vyrovnací podiel.

K.s. zistí základ dane za spoločnosť ako celok (podľa § 17 až 29) a od takto zisteného základu dane sa odpočítajú podiely pripadajúce na jednotlivých komplementárov podľa spoločenskej zmluvy, ktoré u nich tvoria čiastkový základ dane. Zostávajúci základ dane je základom komanditnej spoločnosti ako právnickej osoby.

Ak vykáže v.o.s. alebo k.s. daňovú stratu, rozdeľuje sa na spoločníka, resp. komplementára časť tejto straty rovnako ako základ dane. Do základu dane sa zahrňa aj podiel spoločníka v.o.s. alebo komplementára k.s. na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a vyrovnací podiel pri zániku účasti spoločníka či komplementára v spoločnosti.

U daňovníka s ODP je takýto príjem uvedený v § 16 ods. 3 ZDP ako predmet zdanenia (zdroj príjmov) na území SR. Podľa tohto ustanovenia je príjmom dosahovaným v stálej prevádzkarni aj príjem spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti, ktorí sú daňovníkmi s ODP a ktorý im plynie z účasti v týchto spoločnostiach a z úverov a pôžičiek poskytnutých týmito spoločnosťami.

V prípade posudzovania týchto podielov na zisku, podielov na likvidačnom zostatku a vyrovnacích podielov, ktoré sú vyplácané daňovníkom alebo od daňovníkov zo štátov, s ktorými má SR uzatvorenú zmluvu o ZDZ, je potrebné pri riešení zdanenia vychádzať aj zo znenia konkrétnej zmluvy o ZDZ. Oprávnenosť na zdanenie v takomto prípade je potrebné posudzovať v zmysle článku 7 – zisky podnikov v nadväznosti na článok 5 – stála prevádzkareň.

Ak takéto príjmy plynú zo zdrojov v zahraničí, zahrňujú sa do osobitného základu dane podľa § 51e ods. 2 ZDP, podľa ktorého sa sem zahrňajú príjmy podľa § 3 ods. 1 písm. f) a § 12 ods. 7 písm. c) druhého bodu ZDP, plynúce od zahraničnej osoby, ktorá nepodlieha zdaneniu obdobne ako spoločnosť s ručením obmedzeným alebo akciová spoločnosť, ktorá má sídlo alebo miesto skutočného vedenia na území SR a ktorej uvedený príjem plynul z dôvodu, že sa podieľa na základnom imaní zahraničnej osoby, ak plynú

- a) daňovníkovi s NDP - fyzickej osobe okrem daňovníka podľa písmena b),
- b) daňovníkovi s NDP - fyzickej osobe, ak mu tieto príjmy plynú od daňovníka nespolocujúceho štátu podľa § 2 písm. x) ZDP,

- c) daňovníkovi s NDP - právnickej osobe, ak mu tieto príjmy plynú od daňovníka nespolupracujúceho štátu podľa § 2 písm. x) ZDP.

c) Podiely člena pozemkového spoločenstva

Podľa § 3 ods. 1 písm. g) ZDP zdaňuje (je predmetom dane) aj

- podiel člena pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou na zisku a na majetku určenom na rozdelenie členom pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou alebo
- podiel na likvidačnom zostatku pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou, pričom

za pozemkové spoločenstvo s právnou subjektivitou sa považuje aj zahraničná osoba vyplácajúca obdobný príjem.

Uvedené podiely na zisku a na majetku pozemkového spoločenstva sú zdaňované daňou vyberanou zrážkou vo výške 7% resp. ak plynú zo zdrojov v zahraničí zdaňujú sa v rámci osobitného základu dane podľa § 51d ZDP.

Na tieto podiely na zisku sa zavádza oslobodenie do výšky 500 eur vyplácaných podielov uvedené v § 9 ods. 1 písm. n) ZDP. Podľa tohto ustanovenia, ak podiely člena pozemkového spoločenstva uvedené v § 3 ods. 1 písm. g) ZDP v príslušnom zdaňovacom období nepresiahnu 500 eur od jednotlivého pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou sú od dane oslobodené.

V prípade, ak takto vymedzený príjem presiahne 500 eur potom sa

1. daň z tohto príjmu vyberie zrážkou podľa § 43 ods. 3 písm. r) len zo sumy presahujúcej 500 eur od jednotlivého platiteľa dane v príslušnom zdaňovacom období, ak takéto príjmy plynú zo zdrojov na území SR
2. zahrnie sa do osobitného základu dane podľa § 51e len v sume presahujúcej 500 eur od jednotlivého pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou v príslušnom zdaňovacom období, ak takéto príjmy plynú zo zdrojov v zahraničí.

V súlade s prechodným ustanovením § 52zi ods. 5 písm. a) ZDP, úpravy týkajúce sa podielov členov pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou na zisku a na majetku určenom na rozdelenie členom tohto pozemkového spoločenstva alebo podiel na likvidačnom zostatku tohto pozemkového spoločenstva účinné od 1.1.2017 sa aplikujú na tieto podiely vykázané za zdaňovacie obdobie začínajúce najskôr 1. januára 2017.

Uvedené podiely vykázané do 31.12.2016 vyplácané po 1.1.2017 naďalej nebudú podliehať dani z príjmov fyzických osôb (sú vylúčené z predmetu dane podľa § 3 ods. 2 písm. d) ZDP).

Prehľad zdanenia podielov na zisku pozemkových spoločenstiev (PS) s právnou subjektivitou vyplácaných členom (fyzickým osobám)

	Od 1.1.2004 – 31.12.2016	Po 1.1.2017
FO	<ul style="list-style-type: none"> • Do 30.6.2014 <ul style="list-style-type: none"> • PS s právnou subjektivitou – § 3/2/d – vylúčené z predmetu dane • PS bez právnej subjektivity - § 6/1/a – zdaňované ako podnikanie • Od 30.6.2014 	<ul style="list-style-type: none"> • § 3/1/g - § 16/1/e/9 • § 9/1/n - oslobodenie <ul style="list-style-type: none"> • Do 500 eur • Od každého platiteľa • V sume prevyšujúcej 500 eur <ul style="list-style-type: none"> • § 43/1, 3/r - § 43 – 7%, 35% • § 51e Osobitný ZD – 7%, 35%

<ul style="list-style-type: none"> • Výlučne PS s právnou subjektivitou - § 3/2/d
--

V prípade podielov na zisku, vyrovnacích podielov, podielov na likvidačnom zostatku a podielov tichého spoločníka vyplácaných zo zdrojov na území SR daňovníkom s ODP do zahraničia, tieto sú vymedzené ako predmet dane v § 16 ods. 1 písm. e) ZDP.

V prípade posudzovania týchto podielov na zisku, ktoré sú vyplácané daňovníkom alebo od daňovníkov zo štátov, s ktorými má SR uzatvorenú zmluvu o ZDZ, je potrebné pri riešení zdanenia vychádzať aj zo znenia konkrétnej zmluvy o ZDZ. Oprávnenosť na zdanenie, definície a celkovo postup pre dividendy rieši článok – Dividendy (zväčša článok 10). Princípy vychádzajú z článku 10 – dividendy nastavené v modelovej zmluve OECD, ktoré samozrejme v rámci procedúry bilaterálnych dohôd môžu byť dohodnuté odlišným spôsobom ako je vyjadrené v tomto všeobecnom článku.

d) „Zamestnanecké“ podiely na zisku

Podľa § 5 ods. 7 písm. i) ZDP účinného do 31.12.2016 boli podiely na zisku vyplatené obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva oslobodené od dane z príjmov.

S účinnosťou od 1.1.2017 sa toto ustanovenie vypúšťa a to z dôvodu opätovného zavedenia zdanenia podielov na zisku a to aj podielov na zisku vyplácaných obchodnou spoločnosťou zamestnancom.

Takéto podiely na zisku sa zahrňujú medzi príjmy podľa § 5 ods. 1 písm. a) ZDP.

Podľa prechodného ustanovenia § 52zi ods. 5 písm. b) novely ZDP účinnej od 1.1.2017 sa však zdanenie podielov na zisku (dividenda) vyplácaných obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva použije až na podiely na zisku vykázané za zdaňovacie obdobie začínajúce najskôr 1. januára 2017 a vykázané za zdaňovacie obdobia do 31. decembra 2003 vyplácané po 31. decembri 2016. Ak takéto podiely na zisku boli vyplatené od 1.1.2004 do 31.12.2016 sú stále oslobodené od dane podľa § 5 ods. 7 písm. i) ZDP.

Porovnanie zdanenia „zamestnaneckých“ podielov:

<i>Od 1.1.2004 do 31.12.2016</i>	<i>Po 1.1.2017</i>
<i>Oslobodené od dane - § 5 ods. 7 písm. i) ZDP</i>	<i>Súčasťou zdaniteľných príjmov podľa § 5 ods. 1 písm. a) ZDP</i>
	§ 52zi ods. 5 písm. b) ZDP <i>Platí pre podiely na zisku vyplácané z vykázaného HV</i> - po 1.1.2017 - do 31.12.2003 vyplácaný po 31.12.2016

Vzhľadom na skutočnosť, že „zamestnanecké“ podiely na zisku sa posudzujú ako príjmy zo závislej činnosti, predmet dane pre daňovníkov s ODP je určený v § 16 ods. 1 písm. b) ZDP.

V prípade posudzovania týchto podielov na zisku vyplácaných daňovníkom alebo od daňovníkov zo štátov, s ktorými má SR uzatvorenú zmluvu o ZDZ, je potrebné pri riešení zdanenia vychádzať aj zo znenia konkrétnej zmluvy o ZDZ. V tomto prípade sa bude aplikovať

článok zaoberajúci sa príjmami zo závislej činnosti, ktorým je väčšinou článok 15 zmlúv o ZDZ.

2.2.2. Medzinárodné zdanenie podielov na zisku (dividend) podľa Modelovej zmluvy (MZ) – dividendy (zväčša článok 12 MZ)

V súlade s modelovou zmluvou OECD, je článkom zaoberajúcim sa dividendami zvyčajne článok 10. Tento článok sa zaoberá dividendami a je jedným z najdôležitejších zmluvných opatrení pre nadnárodné spoločnosti a priame medzinárodné investície.

„Dividendami“ sa vo všeobecnosti rozumie **rozdelenie ziskov** akcionárom, spoločníkom a pod., ktoré realizujú **akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným alebo iné obchodné spoločnosti**.

Tento článok nepredpisuje princíp, resp. zásadu zdanenia dividend buď iba v štáte sídla príjemcu dividend alebo iba v štáte, ktorého rezidentom je spoločnosť vyplácajúca tieto dividendy.

Zdanenie dividend iba, resp. výlučne v štáte zdroja nie je všeobecne prijateľné. Okrem toho niektoré štáty nezdaňujú dividendy pri ich zdroji, ale bežne zdaňujú dividendy rezidentov, ktoré obdržia od zahraničných spoločností, t.j. od spoločností, ktoré nie sú rezidentami týchto štátov. Na druhej strane nie je možné zdanenie dividend iba v štáte sídla príjemcu týchto dividend.

Za týmto účelom článok stanovuje, že dividendy možno zdaňovať v štáte príjemcu dividend. Výraz „vyplatené“ má veľmi široký význam, nakoľko výraz, resp. poňatie platby zahŕňa splnenie záväzku dať finančné prostriedky k dispozícii príslušnému akcionárovi takým spôsobom, ako to stanovuje zmluva alebo príslušný zvyk resp. obyčaj v danom štáte.

S ohľadom na veľké rozdiely medzi zákonmi členských krajín OECD nie je možné úplne a vyčerpávajúco definovať „dividendy“. Definícia preto uvádza iba príklady, ktoré možno nájsť vo väčšine zákonov a právnych predpisoch členských krajín a ktoré v týchto zákonoch nie sú upravené rozdielnym spôsobom. Je úplne na zmluvných štátoch, aby umožnili zľavu (odpočet) z hľadiska svojráznosti ich zákonov a aby sa dohodli na tom, že definícia „dividend“ bude zahŕňať ostatné platby, ktoré realizuje daná spoločnosť a ktoré spadajú pod tento článok.

Poňatie dividend v podstate zahŕňa akékoľvek rozdeľovanie ziskov spoločnosťami. Predovšetkým sa vzťahuje na prerozdeľovanie ziskov, nárok na ktoré je vytvorený akciami, t.j. držbou akcií v akciovej spoločnosti. Definícia prispôbuje akcie ku všetkým cenným papierom emitovaných spoločnosťou, ktoré sú nositeľmi práva zúčastňovať sa na ziskoch spoločnosti bez toho, aby mali povahu pohľadávky, resp. záväzku, takýmito sú napr. akcie s „užívateľským právom“ alebo „užívacie“ práva, akcie zakladateľov alebo ostatné práva participácie na ziskoch.

Pripravila: **Ing. Miroslava Brnová**, *Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Odbor priamych daní*

Viac o zdaňovaní cenných papierov z pohľadu fyzických osôb sa dozviete na našom [Webinári: Daňový pohľad na cenné papiere z pohľadu fyzickej osoby](#) už **26.10.2022** s **Ing. Miroslavou Brnovou** z MF SR.